

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת תצווה

השתוקקות של כהנים

הכהן הגדול מאחד אצלו את כל ישראל גם על כתפות האפוד וגם בחשן. בכך הכהן הגדול מעלה את ההשתוקקות של כלל ישראל אל ה', וה' מאיר בכהן הגדול, בכלל ישראל, על ידי האורים ותומים.

הסתכלות מהצד שלנו והסתכלות מהצד של ה'

כתוב בחסידות שהכהנים הם כנגד מדת החסד, והם מגלים ומבטאים את האהבה וההשתוקקות של כל יהודי לה'. על ידי הכהנים האדם יכול להקריב קרבנות לה', ועל ידי כך להודות לה', ולקרוא לו ולשוב בתשובה.

מצד אהבת ה' שהכהנים מגלים, כל יהודי הוא בפני עצמו. כל יהודי משתוקק לה' ורוצה ולצאת מהמציאות היבשה והחסרה שבה הוא חי, ולחזור את ה'. מצד איך שכל אחד חווה את ההשתוקקות הזו בתוכו, כל יהודי הוא בפני עצמו, וההשתוקקות הזו לא מבטאת את מה שהוא חלק מכל עם ישראל. ההשתוקקות והגעגועים והכיסופים הם חיות שנמצאת בתוך האדם, והם מבטאים את הנפש האלקית של כל אחד כפי שהיא כבר בתוכו, כאישיות מוגדרת.

לעומת זאת הכהן הגדול מעלה על ידי האפוד את כל ישראל אל ה', להסתכל על כל ישראל מהמבט של ה'. כאשר לאדם יש געגועים לה', הוא מסתכל על ה' מזווית המבט האישית שלו, אבל אהרן הכהן מעלה את כל ישראל לכיוון הציץ, כלומר מעלה אותם להסתכל מהמבט של ה', ולא רק מהמבט האישי של כל אחד מהם.

על הציץ עצמו לא כתובים שמות בני ישראל, אלא רק שם ה', ובנפש הכוונה היא שהמבט של ה' הוא עיקר. אף על פי שעבודת ה' מחיה את האדם ומיטיבה איתו בגשמיות וברוחניות, האדם לא רוצה לעבוד את ה' כי זה הרצון שלו, אלא כי זה מה שה' רוצה. בכך שהכהן הגדול נושא את שמות בני ישראל לכיוון הציץ, הוא מעלה אותם לא להיות נתונים רק בהשתוקקות האישית שלהם, אלא להיות נתונים בכך שה' רוצה אותם.

אם כן, אהבת ה' שבאה לידי ביטוי על ידי הכהנים היא ההשתוקקות האישית של כל יהודי אל ה', אבל אהבת ה' שבאה לידי ביטוי על ידי הכהן הגדול, היא לא ההשתוקקות האישית, אלא ההיענות של ה' להשתוקקות הזו. הכהן הגדול מעלה את ההשתוקקות של כל ישראל אל ה' על ידי האפוד, וה' נענה, ומאיר בכל ישראל על ידי האורים ותומים שבחושן המשפט.

ה' מסתכל על ישראל ורוצה אותם כאחד

לכאורה יש כאן משהו לא מובן: איך אהבת ה' של הכהן הגדול יכולה שלא לבטא השתוקקות אישית? הרי גם הכהן הגדול הוא בן אדם, וגם לו יש רצונות וכיסופים שלו?

התשובה לכך היא שאכן מצד האדם עצמו כל אדם יכול לבטא רק את ההשתוקקות האישית שלו, אבל ה' לא מסתכל עלינו רק כמו הרבה אנשים פרטיים, אלא רואה אותנו כאחד. וכפי שכתוב בתניא פרק לב: "...בשגם שכולן מתאימות ואב אחד לכולנה, ולכן נקראו כל ישראל אחים ממש מצד שורש נפשם בה' אחד". שורש נשמות ישראל הוא מה שה' רוצה אותם, ושם הם אחד. על ידי הכהן הגדול ה' מגלה שהוא מסתכל עלינו כאחד, וכך אנחנו יכולים לחוש את מה שה' רוצה אותנו, יותר מאשר את ההשתוקקות הפרטית שלנו אל ה'.

אהרן הכהן מאחד את כל ישראל אצלו גם על כתפות האפוד וגם בחשן. על ידי האפוד אהרן מעלה את ישראל למעלה, להיות ב"שורש נפשם בה' אחד". על ידי זה ה' מאיר בכהן הגדול, ובכך הכהן הגדול שוב מאחד את כל ישראל. אצל ה' כל עם ישראל הם אחד, וכאשר ה' מאיר לעם ישראל, הוא מאיר להם כנשמה אחת. ה' מאיר בדמות אחת, באישיות אחת, בכהן הגדול, שמאחד את כל ישראל בתוכו, וכך ה' יכול להביט על עם ישראל מצד המבט שלו, כפי שהם אחד, ולא רק מצד המבט שלהם, כפי שהם כל אחד בפני עצמו.

שלושת הרגלים יום הכיפורים

בשלושת הרגלים, כל ישראל עולים לירושלים ועובדים את ה', וכל הכהנים מתייצבים על משמרתם, ומבטאים את האהבה של היהודים אל ה'. היה אפשר לחשוב שבשלושת הרגלים מתבטא מה שכל היהודים הם אחד, שכן הם עולים לירושלים בתור עם, ועובדים את ה' בתור עם.

אבל שמות כל ישראל כתובים על בגדי הכהן הגדול, ולא על בגדי הכהנים הרגילים. הסיבה לכך היא שבשלושת הרגלים עולים הרבה יהודים לירושלים, והכהנים מבטאים הרבה-הרבה ביטויים של עבודת ה' פרטית. אבל הם לא מגלים שמצד שורש נפשינו בה' אחד אנחנו אחד, וה' רוצה אותנו כאחד.

לכן מלבד עבודת הרגלים יש גם את עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים. ביום הכיפורים אין הרבה כהנים שעובדים, אלא להיפך, רק הכהן הגדול עובד. כי עבודת יום הכיפורים לא מבטאת הרבה עבודת ה' של אנשים פרטיים, אלא מבטאת את ההסתכלות של ה' עלינו כאחד. היא מבטאת איך ה' רוצה אותנו, וברצון של ה' אותנו אנחנו אחד. ההסתכלות של ה' עלינו כאחד באה לידי ביטוי בכך שה' מאיר בציץ ובאורים ותומים של הכהן הגדול, שנושא על כתפיו ועל לבו את כל ישראל.

יותר מזה: לא רק שבעבודת יום הכיפורים לא עובדים הרבה כהנים, אלא גם הכהן הגדול כאילו אינו נמצא: על הפסוק "וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש", שואל הילקוט שמעוני "האם הכהן הגדול אינו אדם?" ועונה שכששרתה על שמעון הצדיק רוח הקודש הוא היה כמו מלאך ולא כמו בן אדם. כלומר הכהן הגדול לא נתון בהשתוקקות האישית שלו, אלא בלוע ונתון בכך שה' רוצה אותו ואת כל ישראל, עד שהוא לא נראה כאישיות פרטית, אלא כהתגלות של ה'.

הכהנים והכהן הגדול בעבודת ה' של כל אחד

בעבודת ה' של כל אחד יש גם את עבודת הכהנים וגם את עבודת הכהן הגדול: עבודת ה' הפשוטה היא ההשתוקקות של כל יהודי אל ה', הכיסופים והגעגועים לחזור אל ה' ולא לחיות סתם, וזוהי עבודת הכהנים שבכל אחד. אבל בתוך כל יהודי יש גם את עבודת הכהן הגדול, שבה האדם מחפש שהרצון של ה' יהיה העיקר ולא ההשתוקקות שלו. בתוך כל אחד יש מקום שבו הוא לא ההסתכלות האישית שלו, אלא הוא קולט את ההסתכלות של ה' עליו, הרצון של ה' אותו כחלק מכל ישראל. מצד המקום הזה האדם נתון בעיקר בהסתכלות של ה' עליו, ברצון של ה' אותו, ולא בכיסופים אישיים שלו.

